

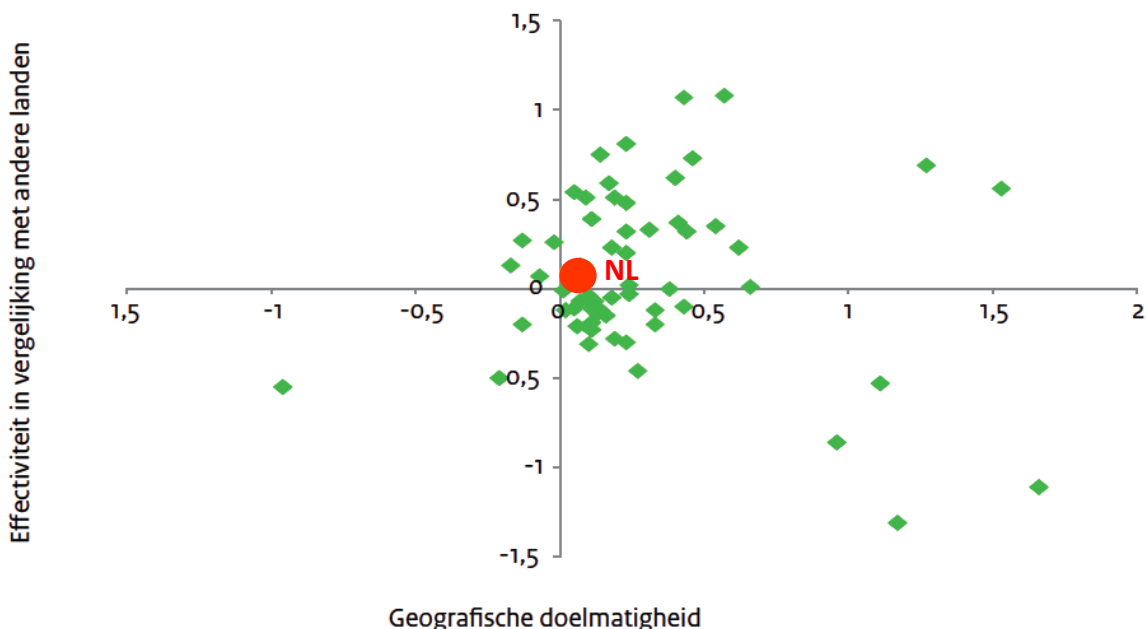
Rondetafelgesprek “Voor Nederland, wereldwijd”, 7 oktober 2013

Handel en investeringen

1. Nederlandse economische diplomatie levert een belangrijke economische bijdrage

- Maatschappelijke kosten-batenanalyse economisch buitenlandinstrumentarium (2008) raamt netto welvaartswinst publieke handelsmissies conservatief op 109 miljoen per jaar (vergelijk: bruto outcome ACM/NMa 250 miljoen)
- Daarnaast welvaartswinst door buitenlandnetwerk (ambassades, consulaten, honorair consulaten, NBSOs). Deze welvaartswinst is nog niet in onderzoek gekwantificeerd, maar is door de oogharen gezien omvangrijk.
- Effecten zijn voor Nederland aangetoond in wetenschappelijk onderzoek, door CPB (2011) en CBS (2013).
- Binnen de groep van middelgrote Europese landen lijkt Nederland qua geografische doelmatigheid en effectiviteit minder goed te presteren dan Ierland, Oostenrijk en Zweden.

Figuur 1 Geografische doelmatigheid en effectiviteit postennetwerk (63 landen, 2005)

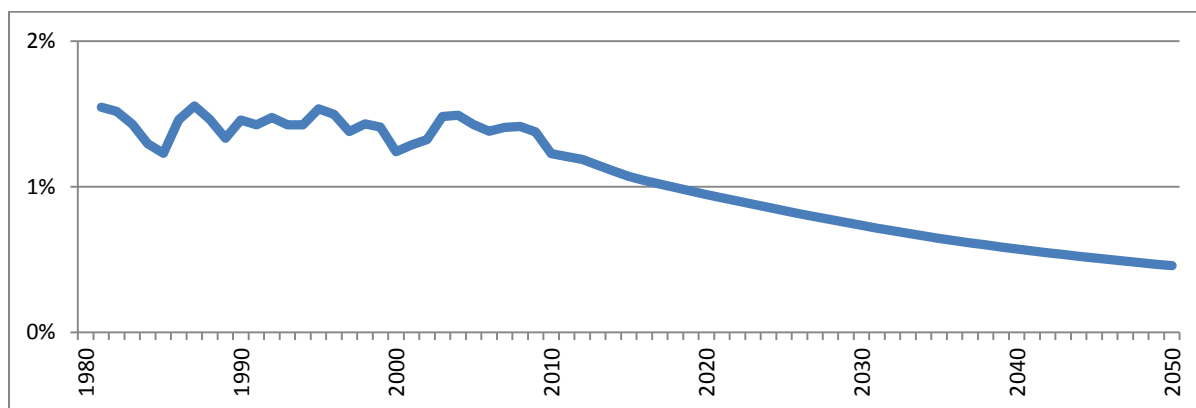
2. Ambassades en consulaten

- Effect ambassades is groter dan van (honorair) consulaten
- Effect ambassades en consulaten binnen OESO gebied is relatief gering. Economische diplomatie heeft het grootste effect waar verschillen tussen landen groot zijn.
- De sterkte van de economische afdeling (kwalitatieve en kwantitatieve bezetting) is aantoonbaar van invloed. Specialististen zijn nodig voor toegang voor nieuwe producten tot nieuwe markten (niches).
- De BV Nederland is een vreemd bedrijf omdat het de verkoopkantoren sluit op het moment dat versterking van de export essentieel is.
- Sluiting van ambassades is een zeer sterk, negatief politiek signaal. Het onderzoek terzake is gedateerd (jaren negentig van de vorige eeuw) en heeft geen betrekking op Nederland, maar verwacht mag worden dat ambassadesluiting maatschappelijke kosten met zich brengt.
- Een kernvraag is hoe deze maatschappelijke kosten kunnen worden beperkt. Ook is van belang te bezien of een herschikking van posten per saldo een batig saldo kan opleveren – ook in het licht van de achterblijvende geografische doelmatigheid (Figuur 1)

3. Meer dan bilaterale diplomatie

- Een belangrijke uitdaging volgt uit het gegeven dat het Nederlandse aandeel in het BPP (Bruto Planetair Product) afkalft, niet omdat Nederland armer wordt, maar omdat de nieuwe economische grootmachten zeer sterk groeien. De machtsbasis/invloed van Nederland zal voor 2030 halveren.

Figuur 2 Aandeel NL in Bruto Planetair Product

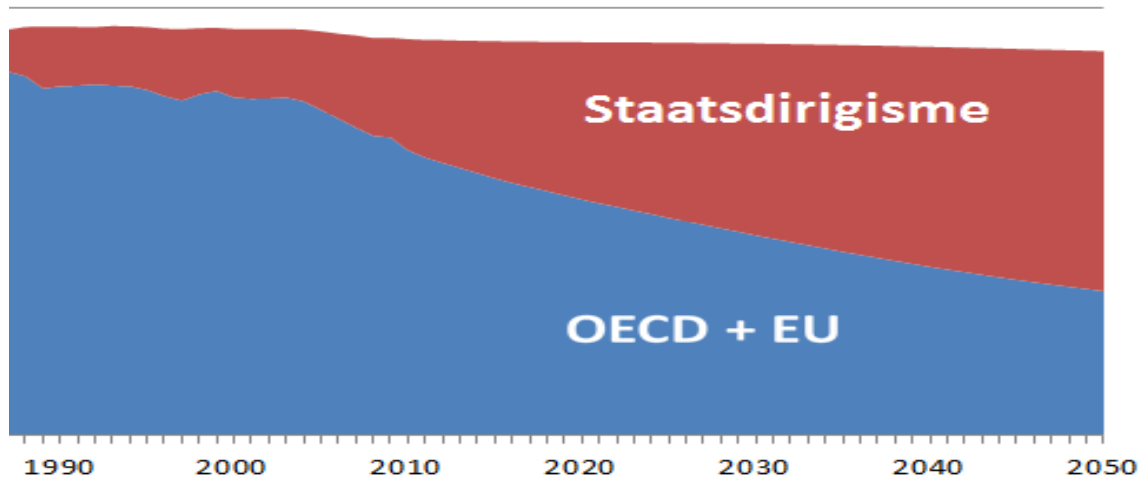
Bron: berekend uit: Fouré, J., A. Bénassy-Quéré and L. Fontagne, 'The Great Shift: Macroeconomic projections for the world economy at the 2050 horizon', CEPII 2012-03, CEPII: Paris.

- De crisis heeft de geloofwaardigheid van de consensus van Washington ondergraven; het Chinese ontwikkelingsmodel is effectief en biedt een duidelijk alternatief.

Onvermijdelijk leiden deze gegevens tot wijziging in de normen en regels van het internationale systeem.

- De multilaterale spelregels vormen voor kleine en middelgrote landen een verdedigingslinie tegen de willekeur en economische macht van de grootmachten. Op mondiaal niveau neemt het aandeel af van de landen die het multilaterale systeem dragen en ontwikkelden en die zich committeren aan de spelregels van de OESO markteconomieën.

Figuur 3 Aandeel BBP naar beleidsorientatie

- De mogelijkheden om mondiale publieke goederen, zoals normen en regels, te produceren kalven af door de fragmentatie van de wereldeconomie.
- De Nederlandse invloed in het multilaterale systeem is niet langer een gegeven
- Er is een strategie nodig om sleutelposities door Nederlanders te laten vervullen en om internationale netwerken van beleidsmakers te versterken: economische diplomatie vereist meer dan het werk van de diplomatieke dienst.

4. Geïntegreerd beleid

- Samengaan internationale handel en ontwikkelingsamenwerking is een logische consequentie van de veranderende wereld, maar heeft wel evaluatie
- Loslaten van ontwikkelingslanden kan niet los worden gezien van de vervolgstap om commerciële relatie te versterken.
- De middelen voor ontwikkelingsamenwerking zijn beperkt – aan economische samenwerking is geen grens gesteld.

1 oktober 2013

Peter van Bergeijk